

OBČANSKÁ VÝCHOVA

charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět Občanská výchova se vyučuje jako samostatný předmět
v 6. – 9. ročníku - 1 hodinu týdně

Vzdělávání je zaměřeno na:

- vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb
- vytváření cesty k realistickému sebepoznání a poznávání osobností druhých lidí
- seznámení žáků se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, rozvoj jejich orientace ve světě financí, přiblížení úkolů důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády, ukázání možných způsobů zapojení jednotlivců do občanského života
- respektování a uplatňování mravních principů a pravidel společenského soužití, přebírání zodpovědnosti za vlastní názory, chování a jednání
- rozvoj občanského a právního vědomí žáků
- rozvoj finanční gramotnosti
- osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech
- utváření pozitivních občanských postojů, rozvoj vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podpora přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel se při veškerých činnostech cíleně zaměřuje také na rozvíjení a hodnocení klíčových kompetencí žáků.

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k učení

Učitel:

- klade důraz na pozitivní motivaci žáků
- pomáhá vytvářet žákům pravidelný režim přípravy do školy a k opakování učiva
- předkládá potřebné podklady ke studiu z více zdrojů, ty vyhodnocuje a učí žáky vypracovat výpisky nebo výtah z učiva
- vyjadřuje se přesně, výstižně, používá přiměřené odborné výrazy a pojmy

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence k řešení problémů

Učitel:

- předkládá modelové situace vycházející z reálného života, které vedou k samostatnému uvažování a řešení
- vede žáky ke schopnosti navrhnout různé varianty řešení zadaného úkolu a pro jedno řešení se rozhodnout
- upozorňuje žáky na možné chyby a důsledky, kterých by se mohl dopustit při řešení problémů

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence komunikativní

Učitel:

- zařazuje mluvní cvičení, kterými žák vyjádří svůj názor k získaným informacím z tisku nebo médií
- nabízí žákům pomoc při práci s odborným textem
- zařazuje diskusní kroužky a besedy
- pomáhá žákům se správnou komunikací se spolužáky, učiteli a ostatními lidmi
- nabízí žákům možnost využívat informační a komunikační prostředky pro řešení úkolů i pro komunikaci a spolupráci s ostatními

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence sociální a personální

Učitel:

- vnáší klidnou a přátelskou atmosféru do procesu výuky
- posiluje sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj
- zařazuje práci ve skupině, dohlíží na vytváření pravidel práce v týmu (organizace práce, rozdělení rolí, spolupráce, ohleduplnost) a jejich respektování samotnými žáky
- oceňuje práci žáků ve skupině i mimo ni

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence občanské

Učitel:

- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka
- seznamuje žáky s právy a povinnostmi dítěte, vede žáky k plnění povinností a učí žáky uplatňovat svá práva
- seznamuje žáky s principy demokracie v osobním životě a ve škole
- vede žáky k samostatnému rozhodování a přijímat důsledky svých rozhodnutí
- podporuje u žáků projevy pozitivních postojů k uměleckým dílům, k ochraně kulturního dědictví a ocenění našich tradic
- napomáhá žákům rozhodovat se tak, aby svým chováním a jednáním neohrožovali sebe, ostatní lidi, životní prostředí a hodnoty vytvořené člověkem

Strategie vedoucí k rozvoji kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k ochraně estetičnosti, účelnosti, bezpečnosti a pořádků ve třídách, škole
- rozvíjí u žáka smysl pro povinnost vyžadováním přípravy na výuku
- kontroluje zadané úkoly žáků
- vyžaduje od žáků zodpovědný přístup k zadaným úkolům
- nabízí žákům projekty, ve kterých se budou také žáci učit zvládat pracovní činnosti (lepení, stříhání, skládání, montování)

Cílové zaměření, klíčové kompetence oboru

Vede žáky k:

- rozvíjení orientace v mnohotvárných sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života
- k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech – včetně mezinárodních a globálních
- k úctě vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost
Vyučovací předmět – Občanská výchova

Ročník: 6.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
<p>Rozumí pojmům občan, občanský národnost, seznámí se s rozmanitostí předmětu, jeho propojením s každodenním životem.</p> <p>Snaží se efektivně využívat čas, uvědomí si nutnost orientovat se v čase v praktickém životě člověka, odhaduje délku časového úseku, vyhodnocuje důležité, méně důležité a zbytečné činnosti Rozlišuje činnosti možné vykonávat kdykoli nezávisle na roč. období a činnosti možné vykonávat jen v určitý čas, vysvětlí, čím jsou způsobeny přírodní cykly, vysvětlí původ týdne, seznámení s různými způsoby měření času v minulosti, co je to orloj, pochopení a vysvětlení termínů: rovnodennost a slunovrat, kalendář a význam kalendáře pro člověka</p> <p>zformuluje základní funkce rodiny, popíše, čím je pro nás rodina důležitá a čím my pro ni, chápe vzájemné potřeby jednotlivých členů rodiny chápe význam rolí v životě dnešního člověka, popíše vlastní role, které v životě zastává, vysvětlí různorodost rozdělení rolí v našich rodinách používá správně názvy označující příbuzenské vztahy rozumí pojmům polygamie, registrované partnerství, zamyslí se, co by bylo vhodné před vstupem do manželství zavázat</p> <p>vyjádří city ke své rodině přemýšlí, jak v ní může pomáhat</p> <p>vysvětlí pojmy plánované rodičovství, antikoncepce, puberta zamyslí se nad přístupem rodiny k sexuální výchově svých dětí rozpozná projevy nelidského a nepřipustného zacházení, rozpozná nebezpečné situace chrání své zdraví rozliší příjmy a výdaje rodinného rozpočtu, vhodně zachází s přidělenými penězi</p> <p>rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem, zopakuje si pravidla slušného chování, organizuje svůj časový rozvrh</p> <p>vysvětlí význam náhradní rodičovské péče, uvede příklady náhradní rodiny</p>	<p><u>I. Úvod k výuce občanské výchovy</u></p> <p><u>II. Člověk v rytmu času</u> Čas nezastavíš</p> <p>Cyklus přírody</p> <p><u>III. Rodinný život</u></p> <p>Rodina</p> <p>Rodinné a příbuzenské vztahy</p> <p>Manželství</p> <p>Rodina – místo návratů</p> <p>Děti – pokračování našeho života</p> <p>Rodina – ostrov bezpečí</p> <p>Rodina dělá z domu domov</p> <p>Rodina jako vzor a příklad</p> <p>Když vlastní rodina chybí</p>	<p>zařazení témat z kalendáře Multikulturní výchova-etnický původ Z – pohyb Země kolem Slunce a s tím související pojmy slunovrat a rovnodennost, Staroměstský orloj F – měření času, jednotky času Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj- psychohygiena</p> <p>sv. Václav, Den české státnosti Environmentální výchova- základní podmínky života</p> <p>Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj-mezilidské vztahy, utváření dobrých mezilidských vztahů v rodině, pochopení fungování rodiny, rozvoj sociálních komunikačních dovedností</p> <p>Rv – rodina, význam rodiny pro rozvoj osobnosti dítěte</p> <p>vznik samostatného Československého státu</p> <p>17.listopad</p> <p>Osobnostní a sociální výchova-morální rozvoj- hodnoty, postoje, praktická etika</p>

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
<p>poskytnutí první pomoci při ohrožení života, zná telefonní čísla lékařské první pomoci</p> <p>vysvětlí, jaký význam má základní vzdělání pro vlastní vývoj a budoucí život v dospělosti přistupuje k učení jako k dlouhodobému celoživotnímu procesu</p> <p>porozumí pojmům pravidlo, norma zná základní pravidla školního řádu - svá práva i povinnosti a podle toho se snaží jednat, seznámí se s možnostmi vlastní spoluúčasti na organizaci života ve škole</p> <p>Naučí se sestavovat přiměřený učební plán a snaží se jej dodržovat, vhodně vede poznámky v sešitě, přiměřeně střídá činnosti, vhodně odpočívá, zodpovědně přistupuje k přípravě na vyučování</p> <p>Orientuje se ve své obci, umí poskytnout informace cizímu návštěvníkovi obce, prohloubí si znalosti o základních památkách v obci a jejím okolí, uvědomí si zvláštnosti a odlišnosti obce</p> <p>seznámí se s pojmy státní správa, samospráva, referendum, pochopí rozdíl mezi státní správou a samosprávou, rozliší záležitosti týkající se státní správy a samosprávy</p> <p>seznámí se s fungováním obecního úřadu, popíše, s jakými problémy se může na obecní úřad obracet, uvědomí si podíl občanů na řízení obce</p> <p>Rozliší složky, které tvoří životní prostředí, vysvětlí rozdíly mezi prostředím vesnice a města, uvědomí si zodpovědnost za stav životního prostředí v obci</p> <p>Uvede, co je typické pro vlastní region, čím je svérázný</p> <p>porozumí pojmům archaismus, historismus, slang, argot, dialekt, vysvětlí, k čemu jazyk slouží, užívá jazykové prostředky přiměřeně situaci</p>	<p><u>IV. Když rozhodují vteřiny</u> Zástava dýchání. Zástava činnosti srdce a krevního oběhu.</p> <p><u>V. Život ve škole</u> Škola – základ života</p> <p>I ve škole s pravidly</p> <p>Umění učit se</p> <p><u>VI. Domov je tam</u> Místo kde žijeme</p> <p>Obec</p> <p>Obecní zřízení</p> <p>Životní prostředí</p> <p><u>VI. Má vlast</u> Život v regionech</p> <p>Kolik řečí znáš</p> <p>Státní symboly</p> <p>ČR – demokratický právní stát</p>	<p>Vánoce</p> <p>ochrana člověka za mimořádných událostí, poskytnutí pomoci při ohrožení života</p> <p>Př – oběhová soustava člověka, dýchací soustava člověka</p> <p>Tři králové</p> <p>Osobnostní a sociální výchova – osvojování dovedností pro naladění pozitivního vztahu k učení, sobě samému, základy psychohygieny, rozvoj komunikačních schopností s učiteli a spolužáky</p> <p>masopust</p> <p>Z – můj domov, životní prostředí člověka</p> <p>Př – ekologie, životní prostředí člověka</p> <p>Osobnostní a sociální výchova – získávání pozitivního vztahu k životnímu prostředí</p> <p>Environmentální výchova – vztah člověka k prostředí jak může přispět k ochraně životního prostředí každý člověk (třídění odpadu, šetření s energií a vodou apod.)</p> <p>Z – regiony ČR</p> <p>VI – navazujeme na poznatky</p> <p>Výchova demokratického občana – pochopení řádu a pravidel fungování</p>

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
<p>Zná státní symboly a jejich význam všeobecně vysvětlí, používá státní symboly důstojným způsobem, seznámí se s Ústavou ČR</p> <p>Porozumí pojmům demokracie, republika; moc zákonodárná, výkonná a soudní; parlament, poslanecká sněmovna, senát</p> <p>Pojmenuje některá zajímavá či památná místa naší vlasti, seznámí se s nejstaršími dějinami našeho českého národa</p> <p>Vyjmenuje významné osobnosti české minulosti a některé významné památky</p> <p>Vysvětlí přínos významných osobností - umělců, vynálezců, sportovců, politiků, seznámí se se jmény všech českých prezidentů</p> <p>Seznámí se s hlavním městem jako důležitým centrem dění v českých zemích – internet, turistický průvodce Vysvětlí kulturní a historický význam Prahy, dle možností navštíví Prahu</p> <p>Pochopí pojmy rasismus, xenofobie, diskriminace, rozpozná některé projevy lidské nesnášenlivosti, přistupuje k lidem podle toho, co umějí a jak jednájí</p> <p>Seznámí se s některými právy Všeobecné deklarace lidských práv, zná základní práva dítěte vymezená Úmluvou o právech dítěte, rozpozná porušování nebo ohrožování dětí, vysvětlí příčiny sociální nerovnosti lidí.</p> <p>Zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu</p> <p>Respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí</p> <p>Pochopí, že proto, abychom měli nějaká práva, musíme dodržovat i určité povinnosti, rozpozná jednání, které ohrožuje práva druhých lidí (šikana, zastrašování...), ví, kam se obrátit, jsou-li práva porušována</p> <p>Porozumí pojmu kompromis, vysvětlí, co je to konflikt a jaké jsou jeho příčiny, používá vhodné techniky řešení konfliktu</p>	<p>VII. Z historie V hlubinách dávných časů</p> <p>O zlatý dukát</p> <p>Významné osobnosti</p> <p>Naši prezidenti</p> <p>Stověžatá Praha</p> <p>VIII. <u>Miniúvod do lidských práv</u></p> <p>Ty, já, on – jsme rozdílní</p> <p>První krok k lidským právům</p> <p>Dvě strany mince</p> <p>Moje práva – tvoje práva</p>	<p>demokratického státu, tolerance k cizincům</p> <p>Velikonoční svátky</p> <p>D – klíčové události českých dějin a naše nejvýznamnější osobnosti, postavení Prahy v minulosti</p> <p>Z – Praha – poloha, obyvatelstvo</p> <p>ČJ – literatura – Staré pověsti české, Pražské pověsti</p> <p>Osobnostní a sociální výchova – kladný vztah k naší minulosti, vytváření národní hrdosti</p> <p>Výchova demokratického občana – formování demokratického myšlení, uvědomělé vnímání minulosti a situace dnes</p> <p>Osobnostní a sociální výchova – formování přístupu k lidem na základě toho co umějí a jak jednájí, umí hájit svá práva i práva ostatních lidí a ví, kam se obrátit jsou-li porušována, učí se respektu k právům ostatních</p> <p>Etická výchova</p> <p>Výchova demokratického občana – utváření hodnot jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance</p> <p>Multikulturní výchova – uvědomit si vlastní identitu, tolerance k ostatním lidem</p>